

Ανασκαφές της Αυστραλιανής Αρχαιολογικής Αποστολής στη Νέα Πάφο, 2011

Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, Τμήμα Αρχαιοτήτων, ανακοινώνει τη λήξη της δέκατης τέταρτης ανασκαφικής περιόδου (1 - 28 Οκτωβρίου 2011) στην περιοχή του Ελληνιστικού-Ρωμαϊκού θεάτρου της Νέας Πάφου. Οι ανασκαφές διεξάγονται από το Πανεπιστήμιο του Σύδνεϋ υπό τη διεύθυνση των: Δρ. Craig Barker, Δρ. Smadar Gabrieli και Emeritus Καθ. Richard Green και χρηματοδοτούνται από το Nicholson Museum και το Αυστραλιανό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Αθηνών.

Τομή 11B πίσω από τη σκηνή του θεάτρου

Το 2011 συμμετείχε στις ανασκαφές ομάδα 20 Αυστραλών αρχαιολόγων και φοιτητών οι οποίοι συνέχισαν τις έρευνες στην περιοχή του αρχαίου θεάτρου της Νέας Πάφου, η οποία υπήρξε πρωτεύουσα της Κύπρου κατά την Ελληνιστική και τη Ρωμαϊκή περίοδο και που σήμερα αποτελεί Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαέξι ετών η Αυστραλιανή Αποστολή έχει αποκαλύψει τα κατάλοιπα αρχαίου θεάτρου, που αποτελούσε σημαντικό κέντρο πολιτισμού για την πόλη και την επαρχία της. Το θέατρο ήταν σε χρήση για πάνω από έξι αιώνες αφού κτίστηκε με την ίδρυση της Νέας Πάφου (περ. 300 π.Χ.) και καταστράφηκε με τους σεισμούς του τέλους του 4ου αι. μ.Χ. Στο χώρο έχουν εντοπιστεί τουλάχιστον πέντε αρχιτεκτονικές φάσεις που αντανακλούν τα διάφορα ρεύματα που αφορούσαν τις Ελληνιστικές και Ρωμαϊκές παραστατικές τέχνες. Με το τέλος της χρήσης του θεάτρου, το οικοδομικό του υλικό χρησιμοποιήθηκε αλλού και έτσι σήμερα σώζονται μόνο αποσπασματικά τα ίχνη του κτιρίου.

Φέτος διανοίχθηκαν δύο ανασκαφικές τομές: η πρώτη βρίσκεται στο κέντρο του νυμφαίου, στα νότια του θεάτρου. Το νυμφαίο αποτέλεσε το επίκεντρο των ερευνών για τα τελευταία τρία χρόνια. Νυμφαίο ονομάζεται το στεγασμένο σιντριβάνι, στοιχείο ιδιαίτερα δημοφιλές στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, το οποίο παρείχε νερό και δροσιά στον πληθυσμό της πόλης. Το νυμφαίο της Πάφου βρίσκεται μεταξύ του θεάτρου και του βορειότερου Ρωμαϊκού δρόμου που έχει κατεύθυνση Ανατολή-Δύση. Το νυμφαίο, που ήταν πέραν των 20 μ. σε μήκος και 5 μ. σε πλάτος, πιθανόν να κτίστηκε τον 1ο αιώνα μ.Χ. και η θέση του ήταν ιδιαίτερα σημαντική αφού βρισκόταν κοντά στη βορειοανατολική αρχαία πύλη και στις κύριες εισόδους του θεάτρου. Έβλεπε στο δρόμο και είχε διαφορετική ευθυγράμμιση από αυτήν του θεάτρου. Ήταν κτισμένο με μεγάλες λαξευμένες λίθους και διέθετε κόγχη στην οποία τοποθετούνταν γλυπτά. Στο νυμφαίο αποκαλύφθηκε και ψηφιδωτό δάπεδο (με απλή διακόσμηση που περιλαμβάνει αστεροειδή μοτίβα) και ένας τοίχος επενδυμένος με υδραυλικό κονίαμα. Το νερό διοχετευόταν σε κανάλι το οποίο περνούσε κάτω από το Ρωμαϊκό δρόμο. Με το σεισμό των τελών του 4ου αι. μ.Χ. το σύστημα παροχής νερού έπαυσε να λειτουργεί και έτσι το νυμφαίο μετατράπηκε σε σημείο απόρριψης αρχιτεκτονικών μελών τα οποία προέρχονταν από κοντινά κτίρια, μεταξύ των οποίων και το αρχαίο θέατρο, το νυμφαίο το ίδιο και πιθανόν και άλλα κτίρια στη γύρω περιοχή. Στο χώρο του νυμφαίου έχουν βρεθεί απορριμμένα μαρμάρινα κορινθιακά κιονόκρανα, τμήματα κολόνων και επιστυλίων. Η κεραμική που σχετίζεται με την απόρριψη των πιο πάνω αρχιτεκτονικών μελών χρονολογείται από τον 5ο - 7ο αι. μ.Χ. και επιβεβαιώνει τη χρήση αυτή του νυμφαίου ως χώρος απόρριψης οικοδομικού υλικού κατά την περίοδο της λιθορυχίας του θεάτρου.

Το νυμφαίο της Πάφου

Η δεύτερη τομή διανοίχθηκε στα δυτικά του νυμφαίου και νότια του θεάτρου και πρόκειται για επέκταση τομής που είχε ανοιχθεί το 2010. Εδώ αποκαλύφθηκαν μεσαιωνικοί τοίχοι που ανήκουν σε κτίρια της περιόδου των Σταυροφοριών τα οποία ανεγέρθηκαν πάνω από τα κατάλοιπα του θεάτρου. Κάτω από τους τοίχους αυτούς βρέθηκαν διάφορες τομές ανοιγμένες στο φυσικό βράχο οι οποίες μας δίνουν στοιχεία για τα έργα τοπιοτέχνησης του χώρου που απλώνεται μεταξύ του πίσω μέρους της σκηνής του θεάτρου και του Ρωμαϊκού δρόμου. Ένας τοίχος που ανασκάφηκε κατά μήκος του δρόμου φανερώνει την προσπάθεια των Ρωμαίων πολεοδόμων να διαμορφώσουν ένα δομημένο αστικό περιβάλλον σε άδειους χώρους που υπήρχαν μεταξύ των μεγάλων δημόσιων κτιρίων.

Οι φετινές έρευνες όμως, επικεντρώθηκαν κυρίως στη μελέτη όλου του υλικού που έχει ανασκαφεί μέχρι στιγμής. Η τελική ακαδημαϊκή δημοσίευση του χώρου αναμένεται να ολοκληρωθεί σε δύο περίπου χρόνια.

Το θέατρο, το νυμφαίο και ο δρόμος μας παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για την αστική δόμηση στην αρχαία αυτή πρωτεύουσα της Κύπρου ενώ ταυτόχρονα η αρχαιολογική αυτή θέση αναμένεται ότι θα αποτελέσει σημαντικό τουριστικό αξιοθέατο στο μέλλον. Η Αυστραλιανή ομάδα ελπίζει ότι θα έχει την ευκαιρία να διερευνήσει την πορεία του Ρωμαϊκού δρόμου στο σύνολό της μέσα στα επόμενα χρόνια.